

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بررسی جامعه شناختی ازدواج و خانواده

در بیان

نویسنده:

نصرت الله عبداللهی

سرشناسه	:	عبداللهی، نصرت‌الله، ۱۳۳۲-
عنوان و نام پدیدآور	:	بررسی جامعه‌شناختی ازدواج و خانواده در ایران نویسنده نصرت‌الله عبداللهی.
مشخصات نشر	:	گرگان: انتشارات نوروزی، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	:	۱۸۸ ص.
شابک	:	۳۵۰۰۰ ریال 7-0704-02-978-622
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
موضوع	:	خانواده‌ها — ایران
موضوع	:	-- IranFamilies
موضوع	:	زناشویی — ایران — جنبه‌های اجتماعی
موضوع	:	Marriage -- Social aspects -- Iran
رده بندی کنگره	:	HQ۶۶۶/۴
رده بندی دیویی	:	۳۰۶/۸۵۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	:	۸۹۲۰۹۹

بررسی جامعه شناختی ازدواج و خانواده در ایران

تألیف: نصرت الله عبداللهی

صفحه آرا و طراح جلد: بهاره عرت

نوبت چاپ: اول-۱۳۹۸

مشخصات ظاهری: ۱۹۰ ص

قطع: وزیری

شمارگان: ۱۰۰۰

شماره شابک: ۷-۰۷۰۴-۰۲-۶۲۲-۹۷۸

چاپ و نشر: نوروزی-۱۷۳۲۲۴۲۲۵۸

قیمت: ۳۵۰۰۰ تومان

حق چاپ برای نویسنده محفوظ می باشد.

نشانی: گلستان، گرگان، خیابان شهید بهشتی، بازار رضا(ع). ۰۱۷-۳۲۲۴۲۲۵۸

دورنگار: ۰۱۷-۳۲۲۲۰۰۴۷ آدرس الکترونیکی: Entesharate.noruzi@gmail

سایت انتشارات: www.Entesharate-noruzi.com

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۷ پیشگفتار:

فصل اول: مفهوم ازدواج و خانواده

۹ بررسی جامعه شناختی ازدواج و خانواده:

۹ اهداف کلی مطالعه:

۱۰ الف- مفهوم ازدواج و خانواده چیست؟

۱۰ ب- تعریف ازدواج و خانواده چیست؟

۱۲ بررسی تاریخی خانواده و ازدواج:

۱۳ الف- یک همسری یا مونوگامی:

۱۳ ب- ازدواج‌های چند زنی (پلی‌گامی):

۱۴ ج- ازدواج‌های چند شویی (پلی‌اندری):

۱۵ د- ازدواج‌های گروهی:

۲۲ مفاهیم وازگان:

فصل دوم: فرآیند ازدواج‌های مدرن:

۲۷ مقدمه:

۲۸ مفهوم ازدواج‌های مدرن:

۲۸ تعریف ازدواج‌های مدرن:

۲۹ ازدواج‌های مدرن:

۳۹ ۱- عوامل مداخله‌گر در ازدواج‌های زودرس:

۵۱ ۲- ازدواج‌های صیغه عقد غیر دائم:

۵۳ نتیجه کلی مطالب:

فصل سوم: اشکال - خانواده

۵۷ مقدمه:

۵۹ اقسام ساخت خانواده:

۵۹	۱- خانواده گسترده:
۶۰	الف- خانواده پدری توسعه یافته:
۶۳	ب- خانواده مادری توسعه یافته:
۶۴	د- خانواده‌ی مادر تباری برادران:
۶۴	ه- خانواده‌ی مشترک:
۶۵	ی- خانواده‌ی ستاکی:
۶۵	۲- خانواده مشترک یا پیوسته:
۶۶	۳- خانواده هسته‌ای:
۷۲	شبکه خویشاوندی عشایر کوچنده:
۷۲	نوع خانواده‌ی عشایر کوچنده:
۷۴	مفهوم خانواده‌ی روستایی؟
۷۶	ویژگی‌های خانواده روستایی:
۷۶	بعد خانواده‌های روستایی:
۷۷	اشکال خانواده روستایی:
۸۳	ازدواج در خانواده شهری:
۸۴	بعد خانواده و خانوار شهری:
۸۵	اشکال خانواده:
۸۶	مفاهیم واژه‌ها به طور مختصر و مفید:
۸۹	منابع و مأخذ این فصل:
	فصل چهارم: نظام خانواده در جامعه روستایی:
۹۷	۱- زمین و آب:
۹۸	۲- نیروی انسانی و تکنولوژی:
۹۸	۴- سبزی‌کاری و باغداری:
۱۰۱	۳- دامداری و صیفی‌کاری:
۱۰۲	۵- صنایع دستی و صنایع کوچک روستایی:
۱۰۴	فرهنگ و کارکرد آن چیست؟
۱۰۵	۱- کارکرد فرهنگی در خانواده‌ی روستایی چیست؟

۱۰۷	الف- کارکرد فرهنگ ازدواج در خانواده‌ی روستایی:
۱۰۹	ب- کارکرد مراسم ازدواج در جامعه روستایی:
۱۰۹	۲- کارکرد مذهبی در مراسم فرهنگ روستایی:
۱۱۰	۳- کارکرد فرهنگ ملی در خانواده روستایی ایران:
۱۱۱	الف- اعتقاد فرهنگ معنوی:
۱۱۲	ب- فرهنگ مادی در جامعه روستایی:
۱۱۴	کارکرد فرهنگ مذهبی در جامعه روستایی
۱۱۶	الف- ارزش‌های معنوی مذهبی در جامعه روستایی:
۱۱۶	ب- ارزش‌های مادی مذهب در جامعه روستایی:
۱۱۷	کارکرد آموزشی در جامعه روستایی:
۱۱۹	کارکرد سیاسی در جامعه روستایی:
۱۲۹	منابع و مأخذ فارسی:
	بخش پنجم: نظام خانواده در جامعه‌ی عشایری:
۱۳۱	مقدمه:
۱۳۳	نظام خانواده در جامعه عشایر:
۱۳۴	الف- مفهوم لغوی جامعه عشایر کوچ‌نشین:
۱۳۸	ب- مفهوم خانواده عشایر کوچ‌نشین:
۱۴۲	۱- خانواده و فعالیت دامداری:
۱۴۵	خانواده عشایری و انواع کوچ‌نشینی:
۱۴۷	۱- کوچ مناسب:
۱۴۷	۲- کوچ نامناسب:
۱۶۲	شبکه‌های ایل و ارتباط خویشاوندی:
۱۷۸	خلاصه و نتیجه‌گیری:

پیشگفتار:

موضوع ازدواج و خانواده می‌تواند یک متغیر مستقل و در عین حال وابسته باشد و معمولاً فرآیندی عام و در عین حال فرهنگ ازدواج خاص است، موضوع ازدواج یک فرآیند اجتماعی است که همواره در روابط زناشویی مرد و زن در تحکیم پایه‌های نهاد نخستین خانواده ازدواج همگانی و جهانی اما ازدواج جز فرهنگ خاص محسوب شده است.

فرآیند ازدواج‌های در جوامع بشری به دو شیوه‌ی کلی در جهان رخ می‌دهد و همواره اشکال خانواده در آن ظاهر شده است یکی جوامع سنتی و دیگری جوامع صنعتی که در اولی خانواده اغلب گسترده و پیوسته بود و در دومی نوع خانواده هسته‌ای مستقل دو فرزند و یک فرزند مورد توجه بوده است. در واقع در جوامع سنتی نوع ازدواج‌های سنتی نرخ باروری مورد توجه نبوده و اغلب ازدواج‌های زواری یعنی سرعت ازدواج و عمومیت ازدواج از شتاب زیادی برخوردار بوده است.

در جوامع پیشرفته نوع ازدواج مدرن و در عین حال محدودیت نرخ باروری و تنظیم خانواده در اولویت نهاد نخستین و نهادهای ثانوی به شمار رفته است. به عبارت دیگر روند تاریخ تحولات خانواده همواره در جوامع ابتدائی تا نظام فئودالی نظام جدید صنعتی که علم، تکنولوژی، صنعت، شهرنشینی به آن روی آورده است و تسهیلات، رفاه فراوانی را به ارمغان آورده اما همواره ازدواج به دو شیوه تغییر شکل داده است یکی ازدواج پایدار و دیگری ازدواج‌های غیرپایدار که هر دو دارای نوع کشش معنوی و مادی بوده‌اند و در هر دو جامعه در نهادهای نخستین و ثانوی مورد اهمیت قرار گرفته‌اند. در صورتی که نگارنده بر این پندیده است که در ازدواج‌های دائم یا پایدار اعم از سنتی و جدید از دو دیدگاه و طرز تفکر اشکال خانواده در چند دهه اخیر تاکنون پیروی می‌کند، یکی عدم توجه به نرخ باروری و ازدواج‌های زودرس و دوم پیروی از خط مش‌های اجتماعی اقتصادی و نهادهای ثانوی و محدودیت نرخ باروری و تنظیم خانواده از مهم‌ترین مؤلفه‌های نوع ازدواج‌های پایدار مدرن در بین طبقات پیشرفته بوده است. به هر حال پدیده‌ی ازدواج‌های سنتی و جدید پایدار و غیر پایدار و باز و بسته از دو روند اجتماعی فرهنگی و فرهنگی تاریخی به وجود آمده‌اند و در تحرک شاخص جمعیتی نقش مهمی داشته‌اند

یکی حرکت در زمان و دیگر حرکت در مکان که اولی از سه شاخص همگانی متابعت می‌کند که شامل، ازدواج، باروری و مرگ و میر که به عنوان حرکت خطی به شمار رفته و حجم یا واحد خانواده را مشخص می‌کند و دومی حرکت در مکان که به مهاجرت داخلی و خارجی می‌انجامد و از شیوه‌های سنتی و مدرن در حرکات جمعیت و ترکیب جمعیت خانواده‌های شهری روستانی نشأت گرفته‌اند. از این‌رو، ازدواج پیوندی اجتماعی است که از دو جنس مؤنث و مذکر با توافق والدین به صورت یک روند سنتی و فرهنگی به وجود می‌آید و دومی با توافق همه جانبه اما هدفمند و هدف‌دار در ازدواج پایدار اما عرفی و قانونی درون ازدواج یا برون ازدواج رخ می‌دهد و اشکال خانوادگی را به وجود می‌آورد.

بنابراین خانواده یک واحد اجتماعی سازنده‌ای است که از طریق ازدواج به وجود می‌آید که دارای کارکرد تجدید ساختار، کارکرد تعلیم و تربیت و کارکرد اقتصادی و اجتماعی در زمینه‌های متفاوت در نهاد نخستین و ثانوی نقش انشایی و محقق و نقش ثانوی و اکتسابی از اندیشمندان و صاحب‌نظران در چند دهه اخیر به روش‌های مختلف کاربردی و تجربی همراه با مشاهدات و مشارکت و گفتو شنود نامحدود تحقیقات متفاوت داشته‌اند و امروز به عنوان دروس دانشگاهی در دانشگاه به طور رسمی تدریس می‌شود ولی در این بخش پژوهنده عنوان کتاب را ازدواج و خانواده انتخاب نموده است که شامل، ازدواج‌های سنتی و جدید و اشکال خانواده، خانواده در جامعه شهری، خانواده در جامعه روستانی و عشایری کوچنده و خانواده و خویشاوندی از یکسو و ازدواج و تنظیم خانواده و در نهایت طلاق و ازدواج که یکی از مسائل اجتماعی در شهرهای بزرگ شده است مورد اهمیت این پژوهش است.